

Kvinnors liv - en kvinnofråga?

Text: Kajsa Johansson, info@kajsajohansson.se

Publicerad: Internationalen 6 mars 2008

Graça Samo, ordförande i det moçambikiska feministiska nätverket Forum Mulher, menar att den viktigaste kampen idag för jämställdhet i Moçambique är den mot mäns våld mot kvinnor. I ett land där det uppskattas att ungefär hälften av alla kvinnor någon gång har upplevt manligt våld ter sig detta som en ganska självklar slutsats.

Över ett fat cashewnötter berättar Graça engagerat om Forum Mulhers arbete med ett lagförslag om mäns våld mot kvinnor i hemmiljö: -Det är inte en kamp bara av idag men det är först nu vi börjar se resultatet av vårt arbete. Den feministiska rörelsen har lyckats ta fram ett lagförslag som nu är i parlamentet, det är något vi kan vara stolta över, det är ett stort steg säger Graça och fortsätter: -Den vanligaste uppfattningen här i Moçambique är att våld mot kvinnor i hemmet är en sak för familjen, som bör lösas inom familjen. Detta måste vi förändra!

Lagförslaget lämnades till parlamentet i december 2006 men det har ännu inte behandlats. - Vårt förslag berör i första hand just mäns våld mot kvinnor men det inkluderar även våld mot andra familjemedlemmar. Vi försökte naturligtvis göra förslaget så progressivt som möjligt. Dessutom är det viktigt att se att en man som slår sitt barn ofta gör det för att straffa kvinnan – detta är ett våld riktat mot både barnet och kvinnan, menar Graça

Forum Mulher valde att samarbeta med en tvärpolitisk (innebär från de två partierna som finns representerade i parlamentet) grupp för kvinnliga parlamentariker för att lägga fram sitt förslag i parlamentet. De har lagt ner mycket arbete på att de ska förstå lagförslaget och därmed kunna argumentera för det. Men Graça Samo är uppenbart besviken på så väl de kvinnliga som de manliga parlamentarikerna:

-Det är ju ganska gott om kvinnor i parlamentet men vi hade alldeles för höga förväntningar om vad detta skulle innebära för kvinnors kamp och situation. Kvinnorna som sitter i parlamentet verkar mest vara där för att försvara männen och den patriarkala strukturen. Många pratar om mäns våld mot kvinnor i högtidliga politiska tal men i verkligheten och praktiken är det få som verkligen gör något. Ingen pappa vill se sitt barn eller sin mamma slagen - det är som att fruarna är de som är värda minst. Det borde vara en nationell angelägenhet att kämpa för kvinnors rättigheter. Varför måste det vara kvinnors kamp att kräva en lag om våld i hemmet!? utbrister Graça engagerat och fortsätter i samma andetag:

-De politiska makthavarna är inte direkt emot exempelvis en lag mot mäns våld mot kvinnor men de är inte heller särskilt intresserade av det, säger Graça bestämt och fortsätter: -Om vi hade haft en riktig jämställdhet, en verklig genusanalys, hade männen klarat av att göra kvinnornas angelägenheter till sina viktigaste frågor. Det är uppenbart att Graça och hennes organisation med henne är frustrerade över politikernas passivitet i förhållande till kvinnors situation generellt och mäns våld mot kvinnor mer specifikt.

-Som det är nu är det lättare för politikerna att signera internationella överenskommelser och konventioner. Det får inga direkta konsekvenser, när de kommit hem från sin resa har de redan glömt vad de skrivit under. De internationella överenskommelserna ger plus i kanten i det globala spelet men har ingen effekt för befolkningen här i Moçambique, säger hon lite uppgivet.

Graça berättar att männen deltar i kampen för kvinnors rättigheter, men på ett ganska begränsat sätt – de är inte lika engagerade som kvinnorna. -Det är klart att de kan dyka upp en och annan man på en demonstration men när det gäller att leda och driva frågan framåt lyser de med sin frånvaro, konstaterar hon. Det är lite samma sak som med kampen mot aids, menar Graça Samo. -Det är oerhört sällan en ledande man träder fram och säger att jag respekterar min kvinna och jag använder alltid kondom. Men det är just detta som vi skulle behöva; unga människor behöver förebilder som vågar stå upp för sådana ideal.

Graça menar att diskussionen om mäns våld mot kvinnor måste kopplas till en analys av kvinnors underordning generellt i Moçambique. -Ett utav grundproblemen är att kvinnor saknar ekonomisk makt. Jag tycker inte om att säga att kvinnor är fattiga – det är fördömande och kan innebära så många olika saker. Det som majoriteten av Moçambiques kvinnor lider av är en ekonomisk diskriminering – de har inga resurser och ingen makt över sitt eget liv. Vi möter till exempel gravida kvinnor som inte kan ta sig till sjukhuset för att deras män vägrar att ge dem pengar för att betala transport, berättar hon märkbart tyngd av situationens allvar.

Trots en brutal verklighet är Graça Samo full av kraft och engagemang. -Vi börjar inse att det kanske kommer att ta mer än en generation att förändra detta. Å andra sidan vill vi inte vända – vi vill se resultat nu. Varje vecka möter vi nya kvinnor som har blivit slagna, som tappat självförtroende och självkänsla och vi konfronteras ständigt av nya fall av kvinnor som blivit misshandlade till döds. Om det är en mänsklig rättighet att inte bli utsatt för våld, varför ska vi behöva vänta!?